

Matumuuna Inatsisartunut Suleriaatsimi § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut tulluuttooq saqqummiunneqarpoq:

ILO-isumaqatigiissutitut: C155 (Suliffimmi isumannaallisaaneq peqqissuserlu pillugit isumaqatigiissut, 1981), C187 (Sullivinnik avatangiisinik isumannaassusermillu siuarsaaneq pillugu isumaqatigiissut, 2006), C094 (Sulinermit piumasaqaatit pillugit isumaqatigiissut (pisortaqaarfinni isumaqatigiissutit), 1949) og P029 (Pinngitsaaliilluni sulisitsineq pillugu isumaqatigiissummut protokoli 2014-imeersoq, 1930)
Namminersorlutik Oqartussat ilaatinneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut
 (Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut, Nunamut Namminermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq)

Tunngavilersuut

Naalakkersuisut 10. december 2024-mi International Labour Organization (ILO) siunnersuummi isumaqatigiissutitut protokolimullu allanneqartunut Kalaallit Nunaata ilaatinneqalernissaa pillugu Sulisoqarnermut Ministereqarfinniit isummeqqullugit saaffigineqarput.

International Labour Organization (ILO) tassaavoq NP ataani sulisartut pillugit ingerlatsiviusoq, sulinermit atugassaqaartitaasut naapertuuttumik, ilanngutititsisumik piujuartitsisumillu siuarsaanissaq pillugu suliniuteqartoq, ilaatigut nunat ilaasortat akornanni isumaqatigiissutit protokolinillu naalagaaffiit innuttaannut pisussaaffiinik pituttuisunik atortussanngortitsinikkut piviusunngortinneqartartut. ILO-mik nunatut ilaasortatut Danmark tassaavoq Kalaallit Nunaat sinnerlugu isumaqatigiissutit protokolinillu pisortatigut atortussanngortitsisartoq, Danmarkimit kingusinnerusukkulluunniit atortussanngortitsilluni.

1. C155 - Suliffimmi isumannaallisaaneq peqqissuserlu pillugit isumaqatigiissut, 1981 (No. 155)

Isumaqatigiissut C155 siunertaqarpoq sulisartut peqqissusaannik isumannaatsuunissaannillu qulakkeerinninnissaq kiisalu sulinermit ajoqusernerit peqqissutsimillu ajoqusernerit pitsaaliornissaat. Danmarkip C155 1995-imi atortussanngortippaa, Kalaallit Nunaat ilaatinnagu.

Isumaqatigiissummi sulinermit tunngasumik peqqissusermut isumannaatsuunermullu nassuiarneqarneranut ilaapput ajoqusinnginnissaq napparsimannginnissaq, tarnikkut timikkullu peqqussuuneq kiisalu isumannaallisaanermut eqqiluisaarnermullu iliuutsit. Isumaqatigiissummi makkua atuupput:

1. Immikkoortumi namminersortuni pisortanilu inuussutissarsiutit suliaqarfiillu tamarmik
2. aallaaviatigut sulisartut tamarmik, aamma
3. Sumiiffiit tamarmik, sulisartutut pisoqarfiusut imaluunniit uninngaffiusut, aamma toqqaannartumik toqqaannangitsumilluunniit sulisitsisumit nakkutigineqartut.

C155-imik ilaatinneqarneq sullivinnik avatangiisinut, sulinermit isumannaallisaanermut, sulinermit atugassarititanut nuna tamakkerlugu oqaasertaliornissamik nalliuteqqittartumillu iluarsaanissamik pisussaaffiliinermik kinguneqarpoq. Tamanna sulisitsisut sulisartullu kattuffiinik aallartitat peqatigalugit isumasioqatigiinnikkut ingerlanneqartassaaq.

2. C187 - Sullivinnik avatangiisinik isumannaassusermillu siuarsaaneq pillugu isumaqatigiissut, 2006 (No. 187)

Isumaqatigiissut C187 tassaavoq sulisartut peqqinnissaannik isumannaatsuunissaannillu illersuinissamut anguniakkanut, isumaqatigiissummi C155-imi allanneqartunut, sammititamik nammineq iliuuseqarnikkut pilersaarusiorduakkamillu ingerlatitseqqinnerusoq. Danmarkip C187 2009-mi atortussanngortippaa, Kalaallit Nunaat ilaatinngu.

Isumaqatigiissummi siunertaavoq suliassaqarfimmi periusissianik pingaarnersiunernillu ineriartortinneqarsinnaasunik qulakkeerinnissaq.

Isumaqatigiissummut ilaatinneqarnerup kingunerissavaa, isumaqatigiissummi nassuiaatit allanneqartut naapertorlugit tulluuttunik suliqaarnissamut, saqqummiussinissamut ingerlaavartumillu ineriartortitsinissamut pisussaaffeqarneq:

1. nuna tamakkerlugu politikki,
2. nuna tamakkerlugu pilersaarut, imarisaani ilaatigut ilaatinneqassallutik:
 - a. anguniakkat piffissamik killilikkanik sinaakkutillit,
 - b. iliuusissanik tigussaasunik piviusunngortitsinermut pingaarnersiunermullu pilersaarutit, aamma
 - c. nalileeriaatsit siuarsaanermut qulakkeerisussat.
3. nuna tamakkerlugu aqqissuussaq, nuna tamakkerlugu politikkip pilersaarusiornertalu naammassineqarnissaanut sinaakkusiinikkut qulakkeerinittuq, aamma
4. pisinnaatitaaffiit, akisussaaffiit pisussaaffiillu pillugit pitsaaliuinemik salliutitsisumik oqaasertaliinerup qulakkeerneqarnera, nuna tamakkerlugu 'pitsaaliuilersitsisoq'

Suliassaqarfimmi iliuutsit sulisitsisut sulisartullu kattuffiini aallartitanik isumasioqatigiinnikkut suliarineqassapput.

C094 - Sulinermut piumasaqaatit pillugit isumaqatigiissut (pisortaqaqarfinni isumaqatigiissutit), 1949 (No. 94)

Isumaqatigiissut C094 siunertaqarpoq, pisortat oqartussaqaqarfiini isumaqatigiissutitut tunngatillugu atugassarititaasut, ataatsimoortumik isumaqatigiissutini aalajangersarneqartunut, isumaqatigiissitsiniarnernut imaluunniit nuna tamakkerlugu inatsisiliornermut sanilliullugit ajornerussanngitsut. Danmarkip C094 1955-imi atortussanngortippaa, Kalaallit Nunaat ilaatinngu.

C094 sulinermik ingerlataqarneq pillugu isumaqatigiissutitut atuutinneqarpoq:

1. sulineq assingusoq, inuussutissarsiornernup assingata iluani aamma sumiiffimmi tassani ingerlataqarnermut, aamma
2. illuatungiliuttuni minnerpaamik ataaseq pisortat oqartussaqaqarfiusoq, aamma aningaasartuutitut tunngatillugu pisortat aningaasaliinerat pineqartillugu.

Isumaqatigiissutip pisortat oqartussaqaqarfii akisussaasut eqquutitsinermut iliuuseqarnissat aqqissuussaasumik eqquutitsinissaat tigussaasumik pisussaaffilerpai, tassunga ilanngullugit nakkutilliinerit pineqaatissiinerillu.

P029 - Pinngitsaaliilluni sulisitsineq pillugu isumaqatigiissummut protokoli 2014-imeersoq, 1930

Protokol P029 tassaavoq isumaqatigiissummut C029-mut ilassutaasoq, pinngitsaaliilluni sulisitsineq akiorniarlugu nunat tamat akornanni sakkunik pioreersunik tigussaasumik iliuuseqarneq pillugu ilitersuutaasoq. Protokolimi pisussaaffiit pinngitsaaliilluni sulisitsinermik pinerluttunngortitsinissamut pisussaaffimmut ilassutaavoq suliassa qarfimmilu inatsisit atuuttut malillugit unioqqutitsinerit, isumaqatigiissummi C029-mi allanneqartutut, eqqartuussisutigoortitissallugit..

Danmarkip C029 1932-mi atortussanngortippaa, Kalaallit Nunaat ilaatinagu, 2017-imilu Kalaallit Nunaat P029-imut ilaatinneqalerluni.

P029-mut ilaatinneqarnerup kingunerissavaa pinngitsaaliilluni sulisitsinermik aamma atoqatigiinnermik nioqquteqarnermik aamma eqqugaasunik illersuinnermut tamatumalu kingunerisaanik ikiorsiinnermut iliuusissanik, pitsaaliuisitsisunik iliuuseqarnissamut annertusisamik pisussaaffeqarneq. Tamatuma saniatigut protololimi sulisussarsiornermi inuiaqatigiinni eqimattat mianernartutut inissisimasut illersorneqarnissaannut pisussaaffeqarneq sukannernerulersinneqarpoq, tassunga ilanngullugit ilaatigut nunasisut. Protokolimi pisussaaffiit kingunerissavaat, ilaatigut pinngitsaaliilluni sulisitsinermut atatillugu sulianut unioqqutitsisunut ilaatinneqarnermut tunngatillugu pinngitsaaliilluni sulisitsinermut eqqugaasut eqqartuussisutigoortinnissaat pinngitsoortinnissaannut oqartussat pineqaatissiinissamut piginnaatinneqassasut. Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni pinngitsaaliilluni sulisitsinermut eqqugaasut, nunami inatsisit malillugit najugaqarnersoq/najugaqarsimanersoq apeqqutaatinnagu, inatsisitigut naapertuuttumik sunniuteqartumillu periarfissaqarnissamut naligiittumik pissarsisinnaanissammut peqqussuteqartoq.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Isumaqatigiissutini protokolinnu ilaatinneqarneq piviusunngortitsinermik pisussaaffiillu allanneqartut eqquutsinneqarnerat pillugit akuttunngitsumik nalunaarusiortarnissamik allaffissornikkut pisussaaffiliivoq, tamannalu Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiimut isumagineqartarluni. Nalunaarusiat taakku Danmarkimut ingerlateqqitassanngorlugit nassiunneqartarput aamma ILO-p nakkutiginninneranut ilaallutik. Akisussaaffeqarfiimmut aningaasaliissutit pioreersut iluanni nalunaarusiortarnerup ingerlanneqarnissaa naatsorsuutaavoq.

Ilaatinneqarnermut inatsisitigut kingunerisassai

Isumaqatigiissutitut protokolinnu ilaatinneqarnermi Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfinni tigusani pisussaaffiit tassunga atasut naammassineqarnissaannut akisussaaffeqarput. Sulisoqarnermut Ministereqarfik 20. marts 2025-mi uppersarppaa, ministereqarfiup naliliinera naapertorlugu, isumaqatigiissutini C094-imi aamma protokol P094-imi suliassa qarfinnut tiguneqartunut tunngassuteqartut kisimik pineqarmata.

Isumaqatigiissutit C155 aamma C187 sullivinnik avatangiisinut suliassa qarfiimmut tunngassuteqarput, taanna suli tiguneqanngilaq, Avataani sulineq pillugu sullivinnik avatangiisit, 1. januar 2010-mi tiguneqartoq, minillugu. Taamaattumik ILO Constitution af 8. september 2021-meersumi artikel 35.6 naapertorlugu, aallaaviatigut C155-imi aamma C187-imi pisussaaffiit allanneqartut Kalaallit Nunaanni naammassineqarnissaat Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup qulakkiigassarai. Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup 1. maj 2025-mi oqaaseqaammi naliliiffigaa, Kalaallit Nunaata C155-imik aamma C187-imik ilaatinneqarnissaanut Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup suliassa qarfiini inatsisitigut

allannguisoqarnissaanik pisariaqartitsinngitsoq. Taamaattoq suliassa qarfiit sullivinnik avatangiisit pillugit inatsisip atuuffiata avataaniittut, isumaqatigiissummi piumasaqaatinik naammassinnittunik, inatsisinik allanik attuumassuteqartunik matussuserneqassapput. Tamatumunnga oqaatigineqassaaq, silaannakkut angallanneq sullivinnik avatangiisinut ilaatinneqanngimmat, taamaallaat nunami sulineq pineqartillugu. Tamatuma saniatigut imarsiorneq aalisarnerlu umiarsuarnik usilersuinnermut usingiaanermullu atatillugu sullivinnik avatangiisinut taamaallaat ilaatinneqarput, tassunga ilanngullugit aalisariutit, aamma umiarsuit iluanni amutsivimmuut tunngatillugu sulineq aamma tamatumunnga sulineq assersuunneqarsinnaasoq.

C155-imi, C187-imi, C094 aamma P029-mi artikelinik, naalakkersuisoqarfiup akisussaaffeqarfiani inatsisinut ataasiakkaanut ataqatigiissillugit, sukumiisumik misissuinnerup kingunerisaanik, taakkununga Kalaallit Nunaata ilaatinneqarneranut, maannakkuugallartoq Kalaallit Nunaanni naalakkersuisoqarfiup akisussaaffeqarfiani inatsisinik atuuttunik allannguinnermik pisariaqartitsineq, tunngavissaqanngilaq. Kalaallit Nunaata siunissami suliassa qarfinnik tigusinissaa, isumaqatigiissutit protokolillu pineqartut pillugit oqartussatut piginnaatitaasunut pisussaaffinnik tunniussinnermik kinguneqarsinnaavoq.

Inuussutissarsiortunut namminersortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Isumaqatigiissutini protokolimilu pineqartunik ilaatinneqarneq inatsisinik allannguinnermik piumasaqaateqanngimmat, siunnersuutip akuersissutigineqarnera nammineq inuussutissarsiortunut namminersortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassaanik soqanngilaq.

Isumaqatigiissutini protokolimilu taaneqartuni pisussaaffiit suliffeqarnermut suliassa qarfimmi naalakkersuinikkut iliuuseqartoqassappat, tassunga ilanngullugit aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisaanik suliniutit, suliniutit taakkua sulisitsisut sulisartullu kattuffiini aallartitat isumasioqatigalugit, sulisartut, sulisitsisut naalakkersuisullu akornanni pingasuulluni suleqatigiinneq pillugu ILO-mi tunngaviusumik periaatsit naapertorlugit, suliarineqassapput.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Kalaallit Nunaata C155-imik, C187-imik, C094-imik aamma P029-mik ilaatinneqarnera innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassaanik soqanngilaq.

Tusarniaaneq

Siunnersuut piffissami 18. marts 2025-miit 11. april 2025-mut www.naalakkersuisut.gl-imi tusarniaanermut isertarfimmi tamanut ammasumik saqqummiunneqarpoq. Piffissami 10. april 2025-miit 8. maj 2025-mut tusarniaanermi illuatungiliuttunut tusarniaassutigineqarpoq. Tusarniaanermut akissutit kiisalu Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaatai tusarniaanermut allakkiami takuneqarsinnaapput.

Ilanngussat

1. Tusarniaanermut allagaq
2. Eqikkaaneq C155
3. Eqikkaaneq C187
4. Eqikkaaneq C094
5. Eqikkaaneq P029
6. C155 (Suliffimmi isumannaallisaaneq peqqissuserlu pillugit isumaqatigiissut, 1981) (No. 155)
7. C187 (Sullivinnik avatangiisinik isumannaassusermillu siuarsaaneq pillugu isumaqatigiissut, 2006) (No. 187)
8. C094 (Sulinermut piumasaqaatit pillugit isumaqatigiissut (pisorta qarfinni isumaqatigiissutit, 1949) (No. 94)
9. P029 (Pinngitsaaliilluni sulisitsineq pillugu isumaqatigiissummut protokoli 2014-imeersoq, 1930) (P029)